

SUPERVIZIJSKI SASTANAK PENOLOŠKE SEKCIJE HUSP-a

Moderator: Saša Rajić

Dana 20. svibnja 2006. godine u Zagrebu je održan Prvi supervizijski sastanak Penološke sekcije Hrvatske udruge socijalnih pedagoga, kojem su uz članove sekcije nazočile i doc.dr.sc. Irma Kovčo Vukadin, Visoka policijska škola Policijske akademije MUP-a RH u Zagrebu i Anita Jandrić, prof. soc.ped., Odsjek za kriminologiju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Realizirani supervizijski susret otvorio je novu mogućnost socijalnim pedagogima zaposlenima u zatvorskom sustavu za razmjenu iskustvenih spoznaja, učenje temeljem pozitivnih primjera iz prakse, prevladavanje eventualnih nejasnoća svoje profesionalne uloge, pružanje međusobne podrške, udruživanje znanja, inovativnosti i odgovornosti u traganju za što efikasnijim i boljim rješenjima organizacijskih i tretmanskih poteškoća.

Težina i odgovornost – zahtjevnost radnih mjesta u zatvorskom sustavu (naročito u penalnim ustanovama zatvorenog tipa), pred socijalne pedagoge stavlja složen zadatak povezivanja zahtjeva i izazova prakse s teoretskim saznanjima, donosi niz dilema u rješavanju organizacijskih i/ili profesionalno zahtjevnijih situacija, a koje impliciraju posjedovanje različitih kompetencija i razvoj niza vještina kod svakog stručnjaka.

Kao jedna od potencijalnih prednosti ovakvih susreta, kroz zajednički rad, prepoznata je mogućnost intervizije, iako je ovim susretom zapravo dominirao prijenos iskustava iskusnijih socijalnih pedagoga onima manje iskusnima u zatvorskom sustavu – praktični savjeti u rješavanju svakodnevnih i izvanrednih situacija, korisne informacije i preporuke, podrška i pomoć u prevladavanju aktualnih, privremenih kriznih situacija.

Temeljem diskusije nazočnih evidentno je kako su tretmanski okviri velikim dijelom određeni aktualnim problemima zatvorskog sustava (organizacijske poteškoće koje proizlaze iz prekapacitiranosti i povećanog opsega poslova svih službi, nedostatna educiranost određenih službi u pojedinim ustanovama o važnosti i svrsi posebnih tretmanskih programa, nedovoljno jasna podjela poslova između službi, preopterećenost djelatnika odjela tretmana “rutinskim”, “servisnim”, administrativnim poslovima).

Iz stručno-praktične perspektive istaknuta je važnost daljnjeg jačanja tretmanske u odnosu na kaznenu ulogu zatvorskog sustava (čuvanje i nadzor), uz naglasak na resocijalizacijskim težnjama i podržavanju sociopedagoških diferenciranih oblika tretmana, ovisno o psihosocijalnim obilježjima zatvorenika / maloljetnika. Istaknuta je važnost razvoja novih i unaprjeđivanja postojećih posebnih stručnih tretmanskih programa u kojima sudjeluju socijalni pedagogi u zatvorskom sustavu (Zoran Vlasisavljević – rad sa zatvorenicima alkoholičarima u Kaznionici u Lepoglavi; Saša Morić – rad sa zatvorenicima s dijagnozom PTSP-a, te sa zatvorenicima počiniteljima seksualnih delikta u Kaznionici u Lepoglavi; Radovan Tatalović – rad sa zatvorenicima alkoholičarima u Kaznionici u Turopolju i supervizija svih programa koji se u zatvorskom sustavu bave liječenjem zatvorenika alkoholičara; Martina Barić – rad sa zatvorenicima ovisnicima o opojnim drogama u Kaznionici u Turopolju; Goran Borovac – rad s ovisnicima o opojnim drogama u Kaznionici u Glini; Blanka Šuljak – rad sa zatvorenicima ovisnicima u Zatvoru u Zagrebu; Adriana Cvek – rad s maloljetnicima ovisnicima o opojnim drogama u Odgojnom zavodu Turopolje). Kao jedna od pretpostavki danjeg razvoja postojećih programa istaknuta je nužnost njihove evaluacije, kada god je to moguće – znanstvene.

U ovom kontekstu, bitno je spomenuti i provođenje programa «Institucionalni i poslijepeenalni tretman osuđenih ovisnika», koji se pod vodstvom i supervizijom prof.dr.sc. Ljiljane Mikšaj-Todorović i prof.dr.sc. Aleksandra Buđanovca (Odsjek za kriminologiju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet) najprije počeo provoditi u Zatvoru u Zagrebu, u suradnji s Centrom za prevenciju ovisnosti Grada Zagreba, a nakon prvih pozitivnih iskustava i rezultata polako se uvodi i kao stalna praksa u veći broj regionalnih zatvora (u provođenju sudjeluje više socijalnih pedagoga iz zatvorskog sustava – Blanka Šuljak, Jasmina Miler, Ranka Farkaš). Evaluacija ovog modela rada s osuđenim ovisnicima provodi se kroz istraživanja u okviru projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Kao dobri primjeri povezivanja nevladinog sektora/građanskih udruga i zatvorskog sustava, a što značajno doprinosi učinkovitosti pojedinih programa, istaknut je dana 25. veljače 2006. godine održan Okrugli stol «Tretman osoba s alkoholom uzrokovanim poremećajima u zatvorskom sustavu RH i uloga KLA u poslijepenalnom prihvatu» u Zagrebu, čijem su održavanju značajno doprinijeli i socijalni pedagozi, te posjeta stručnih djelatnica Kluba liječenih alkoholičara Karlovac zatvorenika koji se nalaze u Zatvoru u Karlovcu inicirana tijekom tog stručnog skupa, a realizirana 8. ožujka 2006. godine. Još jedan kvalitetan primjer je i športski susret realiziran dana 14. svibnja 2006. godine u Gradu mladih-Granešina, u organizaciji Udruge za kreativni rad Zagreb i Anonimnih narkomana, u okviru kojeg je sudjelovalo 6 zajednica koje se bave liječenjem ovisnika, a za zatvorski sustav posebno je važno sudjelovanje zatvorenika ovisnika iz Kaznionice u Turopolju (slijedeći športski susret je planiran za 10. rujna 2006. godine).

Kao potencijalno koristan i važan istaknut je i interaktivni seminar «Skupni rad sa zatvorenicima i maloljetnicima», koji dvoje socijalnih pedagoga iz zatvorskog sustava (Snježana Maloić, Saša Morić) kroz različite oblike suradničkog učenja aktualno provode za zainteresirane djelatnike odjela tretmana penoloških ustanova, a u organizaciji Centra za izobrazbu.

Kao jedno od otvorenih praktičnih pitanja tijekom zajedničkog rada istaknuto je pitanje studentske prakse u zatvorima i kaznionicama (u sklopu kolegija Penološka rehabilitacija I i II). Problem je velik broj studenata Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, smjera Socijalne pedagogije koji se istovremeno upućuju na praksu (broj se svake godine povećava), a broj mentora socijalnih

pedagoga je premali. Osim toga, problem leži i u činjenici da se studenti uglavnom koncentriraju na nekoliko ustanova, te su zbog toga i pojedini socijalni pedagozi prenatrpani velikim brojem studenata i ne mogu im se posvetiti u mjeri u kojoj oni smatraju da bi to bilo potrebno. S druge strane, veći broj zatvora i nekoliko kaznionica ostaje «nepokriven» studentima, odnosno oni ih ne biraju za odrađivanje svoje prakse jer ih doživljavaju manje atraktivnima. Prihvatljivijom se čini mogućnost da se studenti što više disperziraju po sustavu kako bi se upoznali s radom različitih penoloških ustanova, a na taj bi se način i rasteretile neke ustanove. U svrhu što bolje organizacije prakse, kako bi se studentima osiguralo mentorstvo socijalnih pedagoga, olakšao posao mentorima, a studenti bi dobili kvalitetniji uvid u rad pojedinih ustanova - uz obveznu nazočnost svim aktivnostima koje im mogu biti od koristi, a koje provode socijalni pedagozi (posebni programi, individualni i grupni rad...), predloženo je organiziranje sastanka predstavnika Penološke sekcije HUSP-a i profesora Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, nositelja kolegija u sklopu kojih studenti obavljaju praksu, u svezi problematike studentske prakse.

Sažeto interpretirajući diskusiju, možemo zaključiti da se socijalni pedagozi u zatvorskom sustavu osjećaju profesionalno kompetentnima, imaju pozitivan odnos prema poslu kojeg obavljaju, vjeruju u smisao i svrhu posla kojeg rade. Zajednički je dojam da ovakvi susreti imaju pozitivan učinak na motivaciju i smanjivanje profesionalnog stresa, te da pridonose jačanju stručne osposobljenosti socijalnih pedagoga u zatvorskom sustavu. Iz navedenih razloga članovi Penološke sekcije dogovorili su nastavak održavanja supervizijskih susreta, ocjenjujući ih potencijalno korisnima i poticajnima.